

Seletuskiri
KVJ käskkirja „Ohutuseeskirja kinnitamine Käskkirja kehtetuks tunnistamine“
juurde

Sissejuhatus

1. Sõjaväelise väljaõppe ohutuse üldeeskiri (OE 1.1) on valitsemisala ülene OE, mis kirjeldab väljaõppe osaliste õigusi ja kohustusi ohutusnõuete tundmisel ning täitmisel ja OE-de haldamisprotsessi. Haldamisprotsess hõlmab OE-de väljatöötamise, ajakohastamise, katsetamise, kooskõlastamise ja säilitamise ning avalikustamise korraldamist.
2. Käesoleva ajakohastamise eesmärk on täpsustada uute väevõimete (nt mehitamata süsteemid jne) hankimise ja katsetamisega seotud ohutusalast vastutust ning vastavate OE-de haldamist ja Kaitseväe (KV), Kaitseliidu (KL) ning Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse (RKIK) vahelist olukorrateadlikkust ohutuse tagamisel.

OE 1.1 ajakohastamisest täpsemalt

3. Punkti 5.1 lisati kõrgendatud väljaõpperiskiga tegevuste loetellu uus alapunkt 5.1.9 – töövahendi katsetamine ja alapunkt 5.1.10 - lahinguõppused. Katsetamise terminit on kirjeldatud siinse seletuskirja punktis 8.4 ja lahinguõppusi dokumendis „Õppuste korraldamise eeskiri”¹.
4. Muudeti punkti 5.2 sõnastust. Muudatusega juhitakse väljaõppe läbiviija tähelepanu sellele, et tootja kasutusjuhend² tuleb enne töövahendi kasutamist või katsetamist läbi lugeda ning arvestama seal esitatud nõuetega. Reeglina annab tootja kasutusjuhendi paberil või muul andmekandjal (nt CD-plaadil) kaasa või viitab oma kodulehele³.
5. Täpsustati punkti 6 sõnastust. Uue sõnastuse kohaselt juhitakse üksuse või selle üksuse staabi tähelepanu sellele, et iga uue töövahendiga ei pea kohe alustama uute ohutusnõuete (nt ohutuseeskirja, kasutusjuhendi jne) väljatöötamisega. Esmalt peab veenduma, kas olemasolevad ohutusnõuded, olgu nendeks töövahendi kasutusjuhend või riiklikult kehtestatud ohutusjuhendid kattuvad kavandatud väljaõppega ja seejärel mõtlema uue ohutusnõude väljatöötamisele või olemasoleva täpsustamisele. Uue ohutusnõude väljatöötamisprotsessi kirjeldatakse OE 1.1 punktis 7.
6. Lisati uus punkt 15. Uue punkti alusel vastutab töövahendi ohutusalase dokumentatsiooni olemasolu eest tootja ja hankija. Hankija peab ohutusalase dokumentatsiooni vajadust kirjeldama dokumendi „Kaitseotstarbelise varustuse minimaalse sõjalise vajaduse (ingl *Minimum Military Requirement* - MMR) formaat lisa 4a“ alusel⁴.
7. Lisati uus punkt 16. Üldjuhul uut väevõimet katsetatakse. Katsetamise eest vastutab tootja ja hankija ning üksus, kellele töövahend hangitakse. Katsetamisel peab hankija järgima OE 1.1 punktis 24 kirjeldatud (väljaõppe läbiviija) reegleid.
8. Lisati uusi termineid:
 - 8.1. Ekspert - oma ametiala asjatundja või ekspertidest koosnev komisjon, keda rakendatakse eriteadmisi nõudvate küsimuste lahendamiseks. Näiteks eksperdid KV-s võivad olla võimearendaja, relvaliigi eest vastutav isik, materjalivaldkonna eest vastutav isik, töökeskkonnaspetsialist või Kaitseväe Akadeemias ja üksustes väljaõppe läbiviijad ning KV välised ametiasutused (nt KL, Politsei- ja Piirivalveamet, Päästeamet, avalik õiguslik ülikool jne). Ekspertidest koosnev komisjon võib näiteks olla RKIK-i väljaõppeehitiste komisjon – VÕEK.
 - 8.2. Hankija - isik või asutus, kes hangib tarnijalt kaupa (töövahendit).
 - 8.3. Korrapidaja - isik, kes tagab üksuses ööpäevaringse valmisoleku ja info liikumise. Lisatud termin on seotud OE 1.1 punktiga 24.12.7, mille kohaselt peab üksus ohuolukorra, tööõnnetuse jne puhul koostama vahejuhtumi ettekande ja edastama selle alluvusjärgsele korrapidajale. OE 1.1 punkti

¹ KVJ 14.04.2022 käskkiri nr 650 „Õppuste korraldamise eeskiri“ lisa 1.

² Tarbijakaitse seadus § 6.

³ *Ibid.*

⁴ KVJ 27.06.2024 käskkiri nr 1113 „Väeplaneerimise ja -arendamise juhend“ lisa 4a.

- 24.12.7 täitmisel peab järgima KVJ 11.02.2025 [WEEKLY ORDER](#)-it nr 392K „KVJ teavitamise kriteeriumid – *Commanders Notification Criteria – CNC*“.
- 8.4. Katsetamine - mille raames uuritakse või kontrollitakse millegi omadusi ja sobivust. Katsetamise lõpus koostatakse tegevustest ning tulemustest kirjalik kokkuvõte.
- 8.5. Töövahend - milleks on masin, seade, paigaldis, transpordivahend, tööriist ja sõjamaterjal.
9. Lisati punkti 20.1. Väljaõppe osalised (nt väljaõppejuht, väljaõppe planeerija, - läbiviija, - toetaja, väljaõppes osaleja) on kohustatud osalema ohutusalasel juhendamisel ja väljaõppes. Uue punkti lisamisega juhitakse väljaõppe läbiviija tähelepanu ohutusalase olukorrateadlikkusele väljaõppes.
10. Lisati uus punkt 22.8, mille kohaselt peab väljaõppejuht hindama ja otsustama, kas partnerriigi relvajõudude ohutuspõhised tagavad Eestis toimival väljaõppeüritusel oma üksus(t)e ohutuse samaväärselt Eestis kehtestatud ohutuspõuetega. Lisatud punkti põhimõte seisneb selles, kui partnerriigi ja Eesti KV ohutuseeskirjad erinevad, lepitakse näiteks väljaõppeürituse planeerimise faasis kokku ühtne kord. Tavaliselt võetakse aluseks kahe riigi võrdluses rangem kehtiv ohutuspõue.
11. Lisati uus punkt 23.3. Väljaõppe planeerija (üldjuhul isik struktuuri- või väeüksuse staabist) peab taotlema maaomanikult, riigivara valitsejalt või volitatud ametiasutusest väljaõppeürituse läbiviimiseks või töövahendi katsetamiseks eelneva kirjaliku nõusoleku, teavitama tegevusest avalikkust ja asjaomaseid ametiasutusi. Väljaõppe planeerija puudumisel täidab neid ülesandeid väljaõppe läbiviija (vt OE 1.1 p 24.4). Näiteks KV harjutusväljade kasutamise nõusoleku annab RKIK (volitatud ametiasutus) riigikaitseliste väljaõppealade andmekogus BRONTOS.
12. Lisati uus punkt 24.12.4. Väljaõppe läbiviija peab ohuolukorra, tööõnnetuse või olulise keskkonnale tekitatud kahju puhul väljaõppe kohe peatama ja teavitama väljaõppeala haldajat, olgu selleks siis KL või RKIK (nt harjutusvälja ohutuse vanemspetsialist). Uue punktiga soovitakse parandada valitsemisala asutuste vahelist olukorrateadlikkust.
13. Lisati tabel 1 „Ohutuspõuete kogumi liigid, haldaja ja kinnitaja“ veergu „Ohutuspõuete kogumi liik“ punkti 10 sõna „laser“ vastavas käändes sest lasertehnoloogia hõlmab kõiki väe- ja relvaliike ning valdkonna haldamine vajab vastutust. Uute võimalike laserseadmete haldaja määrab OE 1.1 punkti 48 alusel ja J7 ülema ettepanekul KVJ. Haldaja määramisel võetakse arvesse KVJ käskkirja⁵ ja selle dokumendi uuemaid redaktsioone⁶ või STANAG registris määratud peatäitjat⁷ kuna eelmainitud KVJ-i käskkirjaga määratud isikute ja STANAG registri peatäitja ning ohutuseeskirja haldja rollid on asutusesiseses töökorralduse ja vastutuse tõttu üldjuhul kattuvad. Tabel 1 alla lisati tärniga märkus, et töövahendi tootja kasutusjuhendit ei kinnitata.
14. Muudeti punkti 37 järgnevas sõnastuses. Juhul, kui väljaõppelahenduse tõttu vajab ohutuspõue enne konkreetset väljaõppeürituse algust **ühikordset muutmist**, peab üksus või selle üksuse staap koostama kirjalikus taasesitatavas vormis riskianalüüsi ja kooskõlastama selle eksperdi ja väljaõppejuhiga ning ohutuseeskirja haldajaga (vt tabel 1). Muudatuse kohaselt on üksus või selle üksuse staap kohustatud läbi viima mitte hiljem, kui viis (5) tööpäeva enne väljaõppeüritust erakorralise riskihindamise ja kui midagi muudetakse siis ohutase peab asendavate tegevuste tõttu jääma samaks või paremaks.
15. Täpsustati punkti 40.4, mille kohaselt haldab dokumenti „Mehitamata õhusõidukite (I-II kategooria) ohutuseeskiri (OE 1.4)“ tulevikuvõime ja innovatsiooni väejuhatuse (TIVJ) ülem sest Kaitseväge peastaabi koosseisus olnud valdkond (mehitamata süsteemide ja vastusüsteemide programm) liikus TIVJ-i.

⁵ KVJ 30.03.2020 käskkirja nr 96 „Materjalivaldkondade ja materjalivaldkonna vastutavate määramine“.

⁶ KVJ 22.11.2021 käskkirja nr 205 „KVJ 30.03.2020 käskkirja nr 96 Materjalivaldkondade ja materjalivaldkonna vastutavate määramine“ muutmine.

J4 ülema 14.03.2023 nr KV-4.1-1/23/5746 kiri „Materjalivaldkondade ja materjalivaldkonna vastutavate määramine“.

⁷ KVJ 16.03.2026 käskkirja nr 0.1-3.1/26/59 „NATO standardimisdokumentide menetlemise juhendi kinnitamine Eeskirja kehtetuks tunnistamine“ punktiga 1 kinnitatud dokumendi punkt 6.

16. Lisati punkt 41.9, mis määrab varitseva õhuründemoona ja mehitamata ründe vahendi laskeharjutuse ohutuseeskirja (OE 2.9) haldajaks TIVJ-i ülema. Uus OE 2.9 on seotud KV-s ja KL-is uue väevõime loomisega.
17. Lisati punkt 43, mille alusel vastutab III kategooria mehitamata õhusõidukite ohutuseeskirja (OE 6.2) haldamise eest õhuväe ülem kuna nende käitamisega kaasnevad sarnaselt lennukite ja kopteritega sama ranged ohutusnõuded.
18. Varasemalt J7 ülema haldusalas olevat dokumenti „Piirituspõleti ja kateloki kasutamise ohutuseeskirja (OE 9.3) haldab uue korra kohaselt toetuse väejuhatuse ülem⁸.
19. Lisati punkt 46.3, mille alusel haldab laserseadme kasutamise üldohutuseeskirja (OE 10.3) Kaitseväge peastaabi operatsioonide osakonna (J3) ülem. Määramisel võeti arvesse vastavat KVJ-i käskkirja⁹. Spetsiifilisemate laserseadmete OE-de koostamise eest vastutavad vastavad väe- ja relvaliigid (vt siinse seletuskirja punkti 13).
20. Lisati uus punkt 54.1, mille kohaselt on ohutusnõudes üksuse võimete ja koosseisu kirjeldamine on keelatud.
21. Lisati uus punkt 54.2, mille alusel ohutusnõude osa, mis peab olema juurdepääsupiiranguga, kehtestatakse ohutusnõude lisana juurdepääsupiiranguga asutusesiseseks kasutamiseks vastavalt avaliku teabe seadusele.
22. Täpsustati ohutusnõuete tundmise kontroll-lehe sisu ja vormi (vt lisa 1).

⁸ J4 ülema 14.03.2023 nr KV-4.1-1/23/5746 kiri „Materjalivaldkondade ja materjalivaldkonna vastutavate määramine“.

⁹ KVJ 12.12.2024 käskkiri nr 1987 „Standardimisdokumentide rakendamine“ p 1.1.